

Občasník obce Spišský Hrhov

HRHOVČAN

Máj 2018

Vážení občania

Na čom pracujeme

Finančná situácia obce

Dane a poplatky

Fema alias Hrhovčan

Ulicovica

Poriadok v záhrade, za plotom druhý
svet

Problémy s odpadom našim
každodenným

Čo je zberný dvor

Pestovateľská pálenica

Priebeh výroby destilátu

Hrhovské čuda a zabaviska

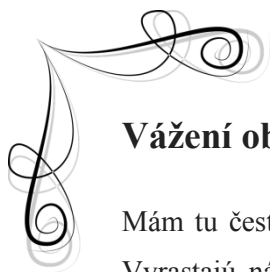
Zelená aleja

Vitajte...

Projekt od Levoče po Spišský Hrad

„Požičovňa hračiek“

Ja a moje včielky

Vážení občania,

Mám tu česť znovu po pár mesiacoch napísať úvodník do nášho časopisu. Spišský Hrhov sa mení. Vyrastajú nám nové domy ako huby po daždi. Zaplňajú sa postupne nové ulice. V obci žije viac mladých ľudí ako pred pár rokmi. My v súlade s tým dobudovávame vodovod, kanalizáciu, cesty. Rozširujeme a rekonštruujeme školy, verejné budovy, miesta na šport či oddych. Je to finančne náročné a peniaze sa zvyčajne samé neobjavia na účte. Treba písať projekty, žiadať dotácie. Hlavne dobre gazdovať s rozpočtom obce. Naša snaha je, už viac ako 15 rokov, peniaze niekoľko krát v obci obrátiť, než odtečú preč. A k tomu nám slúži obecná firma. Robí pre obec zákazky a jej zisk ide naspäť obci. Vy to cítite vo forme lacnej vody, lacnej údržby zelene, výsadby kvetov, udržiavania poriadku, najlacnejšieho kúpaliska v okolí, zariadenej posilňovne, opravy ciest, výstavby chodníkov, pálence, výstavby bytov a iných benefítov. Nevymenoval som všetko, lebo zoznam jej vkladov je väčší, ako rozsah článku. Firmu vedú správne zapálení manažéri. Nielen, že ľudia v obci znamenajú pre nich veľa, ale aj oni znamenajú veľa pre ľudí v obci. A to je dôležité. Tak to musí fungovať. Že je to správne utvrdzujú nás aj časté návštevy a uznania z iných miest a obcí, napríklad u nás boli aj dvaja novozvolení župani z Banskobystrického a Košického kraja. Po rozumy chodia aj študenti a pedagógovia z rôznych univerzít zo Slovenska, aj z Európy. Najviac ich zaujíma oblasť regionálneho rozvoja a obecného podnikania. Obecná firma, ako jeden zo zdrojov rozvoja zaujal aj našich vládnych predstaviteľov a náš model sa snažia rozširovať v znevýhodnených regiónoch. Najviac ich zaujalo zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných, ktoré touto formou realizujeme. S Mišom Smetankom sa im snažíme v tom troška pomôcť. Z toho vyplývajú aj ďalšie príležitostné príjmy obecnej firmy, napríklad školenia, workshopy, či iné aktivity. Napriek tomu, je čosi ešte dôležitejšie. Celá tá snaha sa vynakladá na to, aby ľudia bývajúci v Spišskom Hrhove si tu dobre žili. Žijeme v dobe, v ktorej vládne ekonomika, peniaze. Napriek tomu sú aj iné významné veci. Aby nám rodiny, priatelia, spolky, organizácie fungovali, aby nám obec fungovala, je potrebná súdržnosť. Príležitosti, aby sa ľudia rozprávali, stretávali a komunikovali. Usúdili sme, že pri tom by mal byť aj starosta a poslanci, aby počúvali, aké majú ľudia problémy. A tak vznikli ďalšie pravidelné akcie: ulicovica, privítanie nových hrhovčanov, privítanie detí do života.

Dlho som sa zaoberal myšlienkou, či ešte raz požiadať o vašu dôveru vo voľbách za starostu obce. Energie a chuti viesť obec mám na rozdávanie. Uvedomujem si, že máme v obci aktívnych, schopných ľudí. Noví zaujímaví ľudia sa sem prisťahovali. Na obzore sú možnosti na ďalšie zaujímavé projekty. Len treba vedieť a chcieť, aby sa zrealizovali. Napriek tomu som chcel dať príležitosť, či skôr ten batoh zodpovednosti na iné plecia. Rozprával som sa na túto tému so zamestnancami obce ako aj zamestnancami obecných firiem (máme 75 zamestnancov), poslancami, riaditeľom školy, či priateľmi.

Nakoniec som sa rozhodol ešte kandidovať a podokončovať začaté, či plánované projekty. Využiť ten potenciál, že som poslanec VÚC, ako aj moje aktivity na vládnej úrovni. Súbežne s tým zainteresovať, pripraviť záujemcov o túto pozíciu, aby sme kontinuálne pokračovali v rozvoji našej obce. Budem sa vo voľbách uchádzať o vašu podporu a dôveru.

Váš starosta Vladimír Ledecký

Na čom pracujeme

Všimli ste si, že sme začali výstavbu dvoch 3-bytových domov. Prišlo nám tridsať žiadostí. Nikdy sme nemali tak veľa záujemcov. Takže nedostane sa na všetkých. Byty budú prideľovať poslanci podľa bodového rebríčka tak, ako je to zvykom v našej obci. Ale tí, čo nedostanú byty, nech nemajú obavu. Vzhľadom na záujem už pripravujeme projekty na ďalšie bytové jednotky, rovnaké aké sú postavené na Pisárovskej ulici. Ešte

v zime sme začali s rekonštrukciou interiéru kultúrneho domu. Pri rekonštrukcii sme zistili nefunkčné zateplený strop, ako aj premokajúcu strechu a tak sa naše práce predlžujú. Ale keď sa nám to podarí na prelome mája a júna ukončiť, bude to jeden krásny priestor. Meníme vchodové dvere, dávame moderný kazetový strop, nové zateplenie stropu, opravujeme strešnú krytinu, montujeme nové

osvetlenie a snád' sa nám do rozpočtu vojdú aj nové stoly a stoličky. Rekonštrukciu kuchyne zrealizujeme počas nasledujúcej zimy, nakoľko obecná firma cez leto nestíha. Zrekonštruovali sme priestory a vytvorili novú triedu v našej škole v Roškovciach. Rovnako úpravou priestorov v zimných mesiacoch vznikla bytová jednotka v bývalej budove pošty. V obci prebieha oprava ciest. Budú sa asfaltovať nové cesty v piatich úsekoch, kde už bývajú ľudia

a asfalt chýba. Rovnako sa bude asfaltovať novopostavený most vedľa parku. Venujeme sa výsadbe kvetov, aby nám to v lete krásne zakvitlo. Schválili nám zdroje na zelenú zónu na ulici jarnej. Už sa tam pracuje. Ďalej rozbehneme práce na parkoviskách a chodníkoch v obci. Jedná sa o viacej lokalít, uvidíme čo stihneme. Podali sme projekt na separovaný dvor, ktorý je v hodnotení. Konečne vyšla výzva na domovy dôchodcov. Na základe toho pripravujeme projekt na novú budovu domova v centre obce. Dúfajme, že sa to podarí. Na ihrisku sme zainvestovali do nových sedadiel a budeme tam robiť

ešte chodník. Pripravujeme zaujímavý projekt verejnej sauny spolu s neziskovou organizáciou a tiež sa betónujú základy na rozľadňu na Medvedom vrchu.

Už pripravujeme Čudá, ako aj cyklistické preteky pod záštitou Petra Sagana. Od začiatku mája realizujeme projekt múzeum hudobných nástrojov. Pripravujeme spustenie našej predajne pri hlavnej ceste. Pálenica bude túto sezónu už fungovať. Zbierajte ovocie a zakladajte ovocné kvasy. Budeme robiť aj osvetu v tejto oblasti. Píšeme a realizujeme kopu malých projektov, práce nad hlavu.

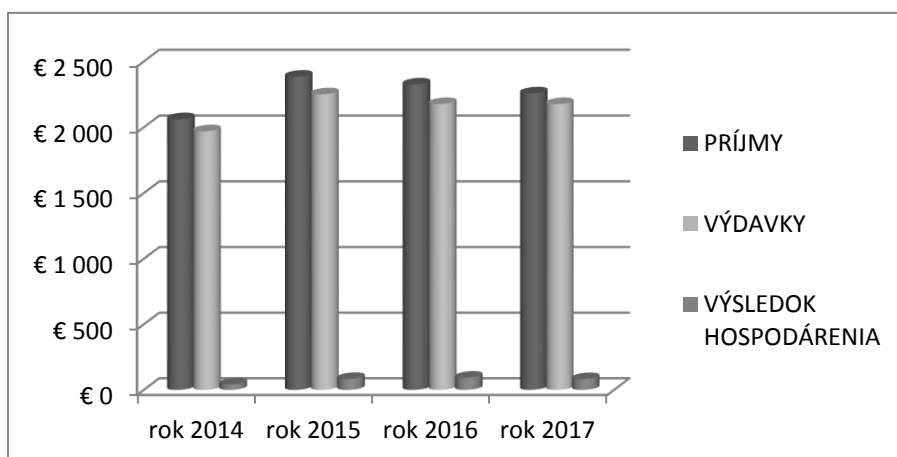
Vladimír Ledecký

Finančná situácia obce Spišský Hrhov

Finančná situácia obce Spišský Hrhov je veľmi dobrá, o čom svedčia aj kladné výsledky hospodárenia obce v jednotlivých obdobiach. Jej zmeny podmieňujú platné zákony, ich novelizácie, možnosti získavania štátnych dotácií, rôzne príležitostné príjmy obce. Hospodárenie našej obce vo veľkej miere ovplyvňuje to, že vedenie obce dokáže využívať ponúkajúce sa možnosti v konkrétnych výzvach na realizáciu projektov, a tak získavať nenávratné zdroje financovania na realizáciu či už investičných alebo neinvestičných aktivít. Vďaka tomu sa obci darí zveľaďovať jej majetok, zvyšovať životnú úroveň a zabezpečovať zamestnanosť ľudí.

INEKO - inštitút pre ekonomické a sociálne reformy, ktorý hodnotí hospodárenie miest, obcí a VÚC, ohodnotilo celkové finančné zdravie obce Spišský Hrhov číslom 5,1 = výborné finančné zdravie. Finančné zdravie obce vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či príslušnej obci hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje problémy. Finančné zdravie je jedno číslo v intervale 0 /najhoršie/ až 6 /najlepšie/, počítané na základe údajov za 4 po sebe idúce roky ako kombinácia 5 indikátorov finančnej stability – celkového dlhu, dlhovej služby, bilancie bežného účtu, záväzkov po lehote splatnosti, záväzkov aspoň 60 dní po lehote splatnosti.

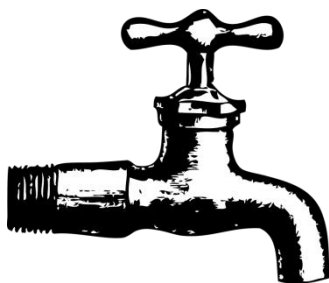
Pre lepší pohľad na vývoj finančných ukazovateľov v obci Spišský Hrhov uvádzame graf. Tento graf vypovedá o vývoji príjmov, výdavkov a o výsledku hospodárenia v časovom horizonte 4 rokov /údaje sú uvedené v tis. €/

Iveta Richtarčíková

Dane a poplatky

Daňová povinnosť vzniká každému, kto sa stal vlastníkom, správcom, nájomcom alebo užívateľom nehnuteľnosti. Keďže v našej obci prebehla v roku 2015 komasácia tzv. sceľovanie pozemkov, každý daňovník si musel splniť daňovú povinnosť. Nie všetci daňovníci si túto povinnosť splnili. Z tohto dôvodu bola obec, ako správca dane povinná vyzvať všetkých vlastníkov pozemkov, ktorí tak neurobili. Zo zákona sme povinný vyrubiť dane a aj napriek oneskoreným daňovým priznaniam sme vyrubili len dva roky spätne od komasácie.

Ďalším problémom je voda. Obec má k dispozícii svoje vlastné zdroje vody a aj napriek tomu, že cena vody je pomerne nízka si občania neplnia povinnosť a neplatia za túto službu. Obec je nútená občanom, ktorí si nezaplatia za svoje nedoplatky nainštalovať nový typ vodomera. Vodomer bude fungovať na princípe vopred dobitého kreditu, z ktorého sa bude odrátavať cena za každý spotrebovaný m³. Po spotrebovaní dobitého kreditu si občania musia dopredu zaplatiť v opačnom prípade bude domácnosť bez prívodu vody.

Splniť si svoje povinnosti musí každý a načas. Pri doručení dane z nehnuteľnosti, komunálneho odpadu alebo faktúry za vodu je dôležitá splatnosť. Dátum do kedy máme vlastne termín na zaplatenie. Tento termín je veľmi dôležitý najmä pri obnovení „hrhovskej karty“, ktorá má platnosť do konca mája 2018. Každý kto si bude žiadať o jej obnovenie ju dostane len základe toho, či boli všetky poplatky zaplatené včas. Prosíme Vás o dodržanie termínov splatnosti ak máte záujem o zľavy týkajúce sa kúpaliska a posilňovne.

Obec nám poskytuje takéto služby, tak urobme službu aj my jej a zaplaťme načas. Ak si občania neuhradia svoje nedoplatky, bude na stránke obce v priebehu mesiaca jún vyvesený menný zoznam dlžníkov obce.

Erika Rímska

FEMA alias HRHOVČAN

V minulosti naša obec realizovala projekt s názvom Fema. V rámci tohto projektu bolo zriadené Fema centrum, kde sa školili naše ženy z obce, mali rôzne kurzy od šikovných rúk, cez komunikáciu a podobne. V tej dobe sa v obci zriadilo aj centrum pre deti – Baby centrum, kam sa mohli prísť pohrať detičky z obce, kým si mamy potrebovali niečo vybaviť, zariadiť v meste alebo sa len tak prísť zahrať s deťmi. Jednou z aktivít v rámci tohto projektu bol aj časopis,

ktorý logicky získal názov FEMA. Projekt skončil, z baby centra je obecný byt, nakoľko o túto službu veľmi nebol záujem (asi to bude tým, že väčšina z nás tu má babku, susedu či švagrinú, ktorá občas rada naše deti postráži ☺). Z projektu sa nám toho zachovalo veľa a jednou z vecí je tento časopis.

Ako čas plynie, obec modernizujeme, zdokonaľujeme, rozhodli sme sa pre zmenu aj v tomto smere. Väčšina z nás si časopis rada prelistuje, prečíta, pozrie obrázky kde vidieť čo sa v obci zrealizovalo, vynovilo... Je nás tu čoraz viac, veľa nových prisťahovaných a preto sme sa rozhodli pre nové meno pre náš občasník. Meno, ktoré bude výstižné, aktuálne a z ktorého bude hneď jasné o ktorej obci sa v ňom dočítame! **HRHOVČAN**.

Ulicovica

Pri stretnutiach k plánovaniu hospodárskeho a sociálneho rozvoja v obci padla skvelá myšlienka. Uvedomili sme si, že je nás tu v obci stále viac, máme susedov, ktorých vlastne ani nepoznáme. Ale ako to zmeniť? Zaklopať im na dvere? Zastaviť ich keď prechádzajú okolo? Dnešná doba je uponáhľaná, každý z nás je rád, keď po práci príde domov a môže si užiť relax v záhradke a so svojou rodinou. Kedysi si naši starí rodičia stavali nízke ploty a pred záhradky osádzali lavičky, na ktorých radi sedeli so susedmi. Dnes sa lavičky presunuli na terasy za vysoké ploty.

Práve preto sa vymyslela ULICOVICA. Prvú takúto ulicovicu sme mali možnosť zažiť na ulici

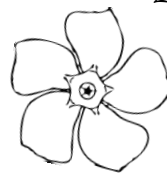
Pribešovej a druhú na ulici Pisárovskej. V čom spočíva takáto akcia? Hlavný organizátor: obyvatelia danej ulice. Pozvaní: každý občan Spišského Hrhova či známi. Toto je priestor, kde sa máme možnosť spoznať, potykať si, porozprávať sa. Na každej tejto akcii sa máte možnosť ponúknuť fajným gulášom, pivkom či dobrotami gazdiniiek z ulice. Vy ostatní si so sebou prineste hlavne dobrú náladu a chuť zabaviť sa s hrhovčanmi.

Máme krásnu obec, vyasfaltované komunikácie, chodníky, krásne kvety a zeleň, obecnú firmu...ale aby sa nám tu žilo naozaj skvelo, na to potrebujeme aj dobré vzťahy a aby sme sa mali radi.

Ďalšiu ulicovicu si už pre Vás pripravujú obyvatelia ulice Grófskej, Jarnej, Odorickej, Poroninskej, Padinskej a Pod Medzou...alebo po lopate povedané...od kúpaliska až pod medzu. ☺ Tento krát sme spojili sily, nakoľko nás je na týchto uliciach ešte pomenej.

Tešíme sa na Vás už 25.5.2018 o 17:00 na ulici Grófskej!

Zuzana Kučerová

Poriadok v záhrade, za plotom druhý svet.

Prechádzame jedným z najkrajších období v roku – jarou. Príroda ožíva, rastlinstvo je v rozkvetu a naše záhrady zdobia prvé kvety, stromy hrajú krásnymi farbami. Každý má pokosený a vyhrabaný trávnik, z pôdy vykukujú prvé zelené výhonky zeleniny. Predzáhradky sú výstavnou skriňou každého

obyvateľa nielen našej obce. Pociťujeme aspoň malú dávku zodpovednosti, či pýchy za priestor pred domom, obzvlášť ak pred domom prechádzajú susedia, spoluobčania, či návštevníci obce. Tak to má byť a je to správne, hodné zveľad'ovania.

Pociťujeme ale rovnaký vzťah aj k ostatným priestorom obce? Zaujíma nás poriadok aj na konci ulice, či v okrajových častiach, ktoré už nepatria nikomu, ale zároveň všetkým? Ako sa správame k týmto lokalitám.

Skúsím nájsť odpoveď, pretože chodím s otvorenými očami a na Spišskom Hrhove mi záleží. Podľa me po poriadku. Mnoho ulíc vo svojich okrajových, či koncových častiach disponuje aj keď malou, no zbytočnou kopou odpadu. Niekde je to fúrikmi vyvezená pokosená tráva z našich záhrad, konáre stromov, burina, kamene, inde dokonca aj komunálny odpad. Nie je raritou nájsť vyvezené odpadky z domácností, najmä plastové, sklenené, ba dokonca i kovové predmety a obaly. Počnúc zastávkami autobusu, pozdĺž obecných chodníkov, pri košoch, kontajneroch, všade denne zamestnanci obce zbierajú odpad, ktorý má končiť v nádobách na to určených. Ak by sme sa prešli popri našom potoku, nehovoriac o parku, amfiteátri, či cintoríne, jedno veľké smetisko. Pri zbernej nádobe na sklo niekto v noci priniesol dve plné vrecia fliaš od alkoholu, no nestihol ich dať už dnu. Asi svitalo, alebo si povedal, že obec má na to ženy, ktoré to urobia zaň. Pri prístreškoch na odpadkové konvy pri bytovkách oproti fare sú povynášané celé staré elektrospotrebiče – fritéza, počítač, drevené naolejované hranoly a čokoľvek, čo by ste nečakali. A zoznam by mohol pokračovať ďalej a bol by zrejme nekonečný.

Prečo to takto je? Kde urobili súdruhovia z NDR chybu?

V obci je dobre zabehnutý a presne dodržiavanými termínmi zabezpečený zber separovaného odpadu. Stačí ráno v stanovený deň vyložiť odpad pred dvere. Pozbierame, vysypeme a zabezpečíme. Ak máte odpad zo záhrady, zriadili sme obecné kompostovisko. Stačí odviezť a vysypať. Bohužiaľ aj tam nás zaskočila kopa stavebného odpadu vyvezeného nevedno kedy a nevedno kým. Každý (temer každý) má vlastnú konvu, ktorá sa mu tiež pravidelne vysype za poplatok, ktorý je len symbolický. A ak sa nájde niekto, kto si nevie poradiť, potrebuje pomôcť, alebo sa nevie zbaviť prebytočných a nepotrebných vecí, stačí osloviť zamestnancov obecnej firmy, obecného úradu a verte mi, každý Vám ochotne poradí a pomôže. Chovajme sa k celej našej obci s rešpektom, tak ako to robíme vo svojich záhradách. Starajme sa o ňu, viacnásobne sa nám to vráti!

Jozef Seman

Problémy s odpadom našim každodenným

Aj keď sa odpadom a problémom s ním súvisiacim venujeme pravidelne, stále sa vyskytujú nedostatky, ktoré sa opakujú. Nemôžeme sa vyhovárať, že je to celosvetový problém a že je to

nekonceptne riešené aj na celoslovenskej úrovni. Ak každý z nás nebude dôsledne odpad triediť a nakladať s ním tak, ako nám to ukladá VZN o odpadoch, tak sa budeme točiť v začarovanom kruhu.

Najväčšie nedostatky sú stále s triedením odpadov. Keďže počas zberu odpadu je vždy prítomný zamestnanec obce, resp. obecnej firmy, máme presný prehľad o tom, ako jednotlivé domácnosti separujú a koľko netriedeného odpadu produkujú. Máme vzorné domácnosti s minimom netriedeného komunálneho odpadu a tie aj pravidelne odovzdávajú jeho triedené zložky. Tým šetria naše spoločné peniaze, pretože obec platí len za zber, odvoz a uskladnenie zmesového (netriedeného) odpadu. Vytriedený nám odvážajú bezplatne. Na druhej strane sú domácnosti s nezodpovedným prístupom. Tie často vyložia aj dve plné nádoby na odpad, alebo niekoľko vriec netriedeného odpadu. Poplatok za zber tohto odpadu sa pritom účtuje práve za počet týchto nádob a aj priložených vriec. Poplatok za uloženie odpadu sa účtuje podľa jeho hmotnosti. Čiže čím je ťažší, tým viac platíme.

Začala záhradkárská sezóna a s ňou ďalší problém – pokosená tráva, burina a iný biologický rozložiteľný odpad, ktorý by sa mal likvidovať kompostovaním. Často však končí v zberných nádobách. Spoločnosť, ktorá komunálny odpad zberá a odváža nás upozornila, že takéto nádoby s odpadom zo záhrad neodvieze. Vystavovali by sa sankciám za porušenie zákona o odpadoch, ktorý hovorí, že biologický rozložiteľný odpad sa nesmie miešať a ukladať s inými druhmi odpadu. Samozrejme aj takéto nevhodné nakladanie so záhradným odpadom zvyšuje vyššie uvedené poplatky.

Ešte stále sa niektorí z nás zbavujú odpadu tým najhorším spôsobom. Jednoducho ho vyhodia, kde ich to napadne. Tak potom vyzerá naša obec a jej okolie. Každý, kto vynesie alebo vyvezie odpad mimo miest nato určených zakladá divokú skládku na pozemku, ktorý niekomu patrí. Po pozemkových úpravách to už nie sú nekonkrétne podielníci, ale je to konkrétny majiteľ, ktorý musí zo zákona túto skládku odstrániť. Alebo vinníka nahlásiť. Ak sa skládka nachádza na obecnom pozemku, musí to urobiť obec. A aj zaplatiť. Zároveň aj o tieto zbytočné náklady zvýšiť poplatky nám všetkým. Pretože zo zákona musí obec premietnuť všetky náklady na likvidáciu odpadu do poplatkov pre obyvateľov.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že to koľko budeme platiť za odpad a ako bude vyzerat' obec a jej okolie závisí od každého z nás.

Považujeme za dôležité upozorniť všetkých občanov, aby zberaný odpad, nádoby a vrecia vykladali ráno najneskôr do siedmej hodiny. Zbytočné sú potom následné telefonáty na obecný úrad, alebo na obecnú firmu, že mi odpad neodviezli, keď v čase zberu sme ho nemali vyložené. So zmluvným partnerom bolo dohodnuté, že odpad môže odvážať od siedmej hodiny.

Pavol Urda

Zberný dvor Spišský Hrhov

Odpad produkujeme všetci....

V roku 2017 bolo na území obce Spišský Hrhov vyprodukovaných 286,078 ton odpadov, z toho bolo 251,16 ton zmesového komunálneho odpadu, ktorý skončil odpadových nádobách pri našich domoch. Za niekoľko posledných rokov obec eviduje nárast produkcie zmesového komunálneho odpadu, čo nie je spôsobené len nárastom počtu obyvateľstva obce, ale hlavne stále sa znižujúcou mierou triedenia odpadov samotnými domácnosťami. Nakolko jednou zo zásadných priorít v oblasti odpadového hospodárstva obce je aktívne znižovať podiel zmesového komunálneho odpadu na celkovej produkcii odpadov v obci v priebehu roka, rozhodla sa vybudovať na svojom území zberný dvor, čím predpokladá zníženie objemu komunálnych odpadov, ktoré nám oprávnená firma odváža každé dva týždne spreď domu a za ktorý všetci platíme.

Zberný dvor obec plánuje vybudovať v priemyselnom parku v časti Pisárovské, prostredníctvom prostriedkov z Európskych a štrukturálnych fondov, so svojou 5%-nou finančnou spoluúčasťou. Jedná sa o investíciu viac ako 1,7 mil. EUR. Tento zámer je v súčasnosti v štádiu odoslanej žiadosti o nenávratný finančný príspevok, výsledok hodnotenia očakávame ešte v jeseni tohto roka.

Čo je vlastne zberný dvor?

V zmysle zákona je obec zodpovedná za nakladanie s odpadmi, ktoré vznikli na jej území. V súčasnosti v obci už funguje vykonávanie triedeného zberu komunálnych odpadov pre papier, plasty, kovy, sklo a viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky, a to prostredníctvom spoločnosti, ktorá vykonáva v obci zber týchto triedených zložiek komunálnych odpadov (a teda zodpovedá za samotné vykonávanie triedeného zberu). V zmysle toho istého zákona má obec povinnosť zabezpečiť pre svojich občanov aj podmienky pre nakladanie s ďalšími komoditami, ktoré nadmerne zvyšujú objem komunálnych odpadov v obci. Jedná sa hlavne o ostatné odpady kategórie 20, ktoré v domácnostiach vznikajú najčastejšie. Sú to:

- **Drobný stavebný odpad** (drobné zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc, keramiky, sadrokartónu a pod.),
- **Biologicky rozložiteľný komunálny odpad** (tráva, lístie, konáre, burina, piliny a hobliny),
- **Jedlé oleje a tuky**
- **Objemný odpad** (starý nábytok, umývadlá, kuchynské linky, koberce, linoleá a pod.),
- **Šatstvo a textílie**

V prípade podpory tejto projektovej žiadosti, bude vytvorený priestor so zázemím a technickým vybavením, kde sa budú môcť uskladňovať vytriedené vyššie spomenuté zložky komunálneho odpadu. V princípe sa nejedná o smetisko, ale o priestor, kde sa tieto odpady budú upravovať za účelom

objemovej minimalizácie (drvenie drobného stavebného odpadu, štiepkovanie biologicky rozložiteľného odpadu), dočasné uskladnenie a následný odvoz oprávnenou firmou za účelom ďalšieho zhodnocovania týchto odpadov.

Znížme spolu objem komunálnych odpadov....

Dobré fungovanie a maximálne využitie kapacity zberného dvora bude mať za následok zníženie celkového objemu komunálneho odpadu, čo znamená, že obec bude za jeho odvoz platiť menej, čo bude mať za dôsledok zníženie poplatkov za komunálny odpad pre nás všetkých....

Závisí na nás všetkých, aby sme drobný stavebný odpad, staré nábytky, nepotrebné šatstvo, trávu a konáre nevozili k potoku a do ďalších okrajových „neviditeľných“ častí obce, ale na zberný dvor, ktorý pevne veríme, v priebehu budúcich dvoch rokov v obci pribudne. Aktívnym prístupom k odpadovému hospodárstvu na území obce môžeme zabezpečiť, aby naše deti a následne ich deti nemuseli žiť v obci plnej odpadu a iných ekologických záťaží, ktoré nie sú šetrné k prírode a v konečnom dôsledku ani k ľudskému zdraviu.

Mimo Glevický

Pestovateľská pálenica

Takmer po dvojročnom úsilí, neustálom snažení a vykonaní prác zamestnancami obecnej firmy sa nám podarilo na základe žiadosti získať rozhodnutie z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ktoré je potrebné na prevádzkovanie pestovateľskej pálenice ovocia. Brnenská firma Destila, od ktorej sme zakúpili technológiu príde v najbližších dňoch vyškoliť nášho kolegu Mareka Bednára, ktorý ma oprávnenie vydané Agroinštitútom Nitra a je spôsobilý na výkon činnosti a obsluhy technologického zariadenia. Následne požiadame Colný úrad o vydanie osvedčenia o registráciu. Colníci nám po registrácii prídu uložiť na technológiu pálenice colné uzávery.

V Pálenici sa bude vyrábať destilát z dopestovaného ovocia mierneho podnebného pásma. Prijímanie kvasu na ďalšie spracovanie je možné len na základe písomnej žiadosti pestovateľa o výrobu destilátu. Pri preberaní kvasu sa bude dbať najmä na jeho množstvo, vôňu, chuť, ako aj druh obalov, alebo či kvas nie je znehodnotený tak, že nie je vhodný na výrobu destilátu. Vzhľadom k tomu, že výrobné zariadenie pálenice, umožňuje vykonať destiláciu v množstve 300 litrov kvasu pre jednu destiláciu, a pestovateľ má kvas v menšom množstve (napr. 50, 100, 150 l a pod.) a trvá na spracovaní jeho kvasu, je povinný znášať to, že jeho kvas bude spracovaný s ďalším iným kvasom rovnakého druhu iného pestovateľa.

Po výrobe destilátu je pestovateľ najneskôr do desiatich dní pre neho vyrobený destilát prevziať a pri odbere zaplatiť cenu služby a spotrebnú daň z liehu.

Cena za výrobu destilátu ovocného kvasu bude stanovená vo výške 5,20 € za vypálenie 1 litra 50% destilátu:

- 2,70 spotrebná daň
- 2,50 poskytnutá služba

Tešíme sa na Váš prvý vykvasený kvas a na pôžitky z vyrobeného destilátu ☺

Lívia Vagnerová

Priebeh výroby destilátu

Počiatky výroby destilátov siahajú do dávnych čias, keď alchymisti získavali v laboratóriách alkoholické roztoky.

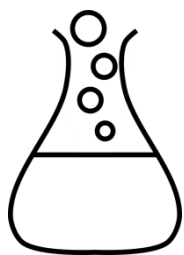
Na Slovensku má výroba ovocných destilátov svoju dávnu tradíciu a najmä spracovanie rôznych druhov sliviek na domácu slivovicu. Postupne sa výroba rozšírila i z ostatných druhov ovocia.

Pri výrobe ovocných destilátov je veľmi dôležité a potrebné použiť zdravé, vyzreté odrodové ovocie bez nevhodných prímiesí. V mnohých prípadoch prevládajú nesprávne názory, že na výrobu ovocných

destilátov sa môže použiť ovocie odpadové – neštandardné, nepoužiteľné na iné spracovanie. Na výrobu ovocných destilátov sú vhodné hlavne plody ovocných stromov a kríkov obsahujúce skvasiteľné cukry, od ktorých závisia výťažky liehu. Hlavnou zložkou rozpustného podielu sušiny sú cukry, kyseliny, dusíkaté látky, aromatické látky a iné. Veľmi dôležité je, aby pred zberom ovocia boli pripravené vhodné kvasné nádoby – drevené i z PVC, nie však od rôznych chemických prípravkov, alebo drevené deravé utesňované terovými tmelmi, čím sa znehodnotí vlastný destilát.

Kvasné nádoby je potrebné pred naplnením najprv dôkladne mechanicky očistiť. Následne sa použije dezinfekčný prostriedok, ktorý sa musí bezpodmienečne dôkladne opláchnuť vodou. Prítomnosť i malého, množstva dezinfekčného prostriedku by mohol negatívne vplyvať na riadny priebeh kvasenia. Sudy sa očistia vysírením, t.j. zapálením sírnych knôtov v nich, alebo prepláchnutím roztokom siričitanu. Takto pripravené nádoby by mali mať dobre priliehajúce veko na zamedzenie prístupu vzduchu, unikaniu liehových pár, čím sa znižuje nebezpečenstvo octového kvasenia.

Do pripravených kvasných nádob alebo sudov dávame ovocie tak, aby sme počítali aj s voľným priestorom asi 1/5 objemu pod vrchným okrajom nádoby. Preplnenie by spôsobilo pretečenie v prvej etape kvasenia, čím vznikajú straty. Naplnenú nádobu je najlepšie hneď zakryť pripraveným vekom. V prvej etape je vývoj kysličníka uhličitého pozvoľný. Kvasinky sa v tejto dobe rozmnožujú. V druhej etape prebieha búrlivá činnosť kvasenia za silného vývoja kysličníka uhličitého a stúpa teplota. V letných mesiacoch a pri zrelosti ovocia začne urýchlené kvasenie. Toto nastáva po 2-3 dňoch a týmto prebieha hlavné kvasenie s rýchlym stúpaním teploty a silným vývojom kysličníka uhličitého. V tejto etape sa skvasí hlavný podiel cukru nachádzajúci sa v kvase. Potom nastáva dokvasovanie, v ktorom kvasinky menia posledný cukor na alkohol.

Správny a nerušený priebeh kvasenia je závislý aj na teplote dodržiavanej pri kvasení. Najvýhodnejšia teplota pre kvasenie je 24-26°C. Pri zvýšení teploty na 30°C kvasinky slabnú, veľmi pomaly dokvávajú a často nedokvasia. Vyfukovanie alkoholu kysličníkom uhličitým rastie s teplotou. Pri nižších teplotách sú straty nižšie, ale kvasenie ide veľmi pomaly. Pri vyšších teplotách sa podporuje vývoj škodlivých mikroorganizmov, nastáva autolýza kvasiniek a kvas sa znehodnocuje. Doporučuje sa skvásať pri teplote 18-20°C, nakoľko následne kvasením teplota stúpa.

Výťažnosť na cukor je:

z 2 kg cukru sa vyrobí 1 kg liehu = 1,25 la, t.j. keď 100 kg 12% - ného ovocného kvasu obsahuje 12 kg cukru, potom by kvasením malo vzniknúť: $(12 \times 1,25) / 2 = 7,5$ la, t.j. 15 litrov destilátu 50= obj.

Marek Bednár

Harhovsky čuda a zabaviska

17. – 18. august 2018

Ešte teraz si vieme živo predstaviť čuda z augusta 2017. Tetu na choduliach, Daru Rolins, Hrdzu, skvelý program v areáli základnej školy, dievčatá z hasičskej zbrojnice s kvetovanými čelenkami a super nápismi na hasičskej bráne či lejak, ktorý nám prekazil záverečnú diskotéku.

Musím povedať, že výber interpretov je čoraz náročnejší, keďže to tento rok bude už 16. ročník. Mnoho kapiel a spevákov z našej hudobnej scény nás už neraz v amfiteátri rozospievali či roztancovali. Snažíme sa pre Vás vymýšľať vždy niečo nové, zaujímavé a aby ste počas týchto dvoch dní prežili krásny čas s ľuďmi z Vašej rodiny, susedmi či s ľuďmi z opačného konca dediny, ktorým počas roka väčšinou stihneme len zamávať z auta.

Zatiaľ Vám vieme prezradiť len časť z programu, ktorý sme pre Vás spoločne pripravili. Po krásnom úvode, tradícii ktorú ožili naše mamy, babky z dediny, **Dožinkovom sprievode** Vás roztancuje a poriadne rozosmeje kapela **Helenine oči** z Prešova a po nich nastúpi talentovaná slovenská speváčka, **Zuzana Smatanová**. V sobotu si znova spoločne zabehneme Hrhovsku desiatku, verím, že nám pribudnú aj noví bežci z našej obce a detičky sa už teraz môžu tešiť na pestrý program, ktorý si pre Vás každoročne pripravuje tím základnej školy v Spišskom Hrhove. Sobotňajší program nám odštartuje **Adam Ďurica** so svojím povestným „*neľutujem, ani jedinú chvíľu s Tebou...*“ a večer nám program ukončí a zároveň nás roztancuje speváčka **SIMA**.

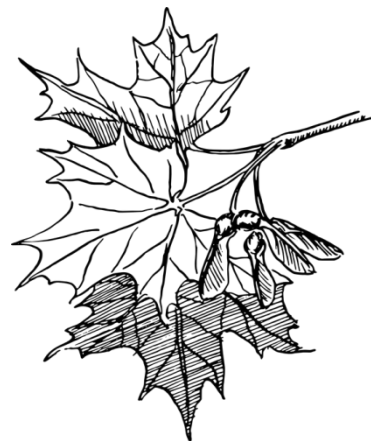
Je sa na čo tešiť a stále to nie je všetko čo Vás čaká. Rekordy, ktoré sa chystáme zdolávať si zatiaľ necháme pre seba, nemôžeme Vám predsa prezradiť všetko. ☺

Stále sa potešíme novému nápadu, ako by sme mohli vylepšiť či obohatiť tie naše Harhovsky čuda. Neváhajte nás kontaktovať!

Zuzana Kučerová

Aleja- zelená oáza

Čo je to aleja??? Aleja alebo stromoradie je botanicky, krajinný prvok, vyznačujúci sa radovou výsadbou drevín, spravidla jedného druhu a to zvyčajne v dvoch najčastejšie priamych líniách, obyčajne lemujúcich cestu chodník alebo park. V minulosti mali aleje viacero významov. Slúžili ako orientačné body v krajine, keď v zime napadol sneh ľudia sa nemohli stratiť, naopak v letných mesiacoch boli úkrytom pred slnečnými lúčmi a zlepšovali klimatické podmienky. Ovocné aleje boli zdrojom ovocia pre pocestných.

Pýtate sa prečo tie úvodne informácie o alejach? No preto lebo Vám chcem s radosťou a nadšením oznámiť, že aj v našej obci vznikne aleja. „ALEJA-ZELENÁ OÁZA“ je názov našej novej oddychovej zóny. V poradí druhá zelená zóna, ktorá bude slúžiť ako miesto na oddych a relax pre všetkých HRHOVČANOV. Koncom apríla tohto roku minister životného prostredia Slovenskej republiky rozhodol o poskytnutí podpory formou dotácie z Environmentálneho fondu v rámci Programu obnovy dediny. Bol zverejnený zoznam podporených žiadateľov a nečakane, ale opäť sme splnili všetky tie prísne kritéria a získali finančnú podporu vo výške 5000€ na revitalizáciu územia. Nová oddychová zóna bude vybudovaná na ulici Jarná, v lokalite, kde za posledných pár rokov pribudlo desiatky nových domov a nashoľovalo sa veľké množstvo mladých rodín s deťmi.

Realizácia aleje nebude pozostávať len vo výsadbe javorového stromoradia. Tak ako v predchádzajúcom projekte aj táto časť našej obce si žiada vniesť harmóniu, krásu a pokoj v podobe kvetinových záhonov. Vysadíme viac ako 200 kusov kvitnúcich trvaliek: pivónie, levanduľu, vratič, iris, artemisa, bergenia, campanula, echinacea, pajasmim , bude ich okolo 30 druhov. Zaujímavosťou bude, že každý z troch záhonov zakvitne v iných farebných tónoch. V akých to ešte nepreznámim, aby ste sa mali na čo tešiť. Väčšia polovica z celého rozpočtu bude použitá na zeleň. Nosným pilierom celého projektu bude prírodný pieskovec z ktorého vybudujeme prístupový chodník a chodník ktorý povedie pozdĺž celej parcely. Kvetinové záhony olemujeme kamennými múrikmi a pozdĺž chodníka vysadíme stromoradie z 22 kusov javorov. Z hľadiska rekreačného potenciálu bude aleja vybavená prvkami drobnej architektúry, ktoré budú nadväzovať na centrálnu zónu obce. Vznikne tak ďalší nádherný priestor na oddych, pre mamičky s deťmi, mladých, seniorov ale aj pre návštevníkov a priaznivcov našej obce.

V tejto snahe budovať takéto oddychové zóny v našej obci budeme určite pokračovať naďalej. Už teraz uvažujeme nad ďalšou lokalitou, kde by sa dala vysadiť zeleň, pomocou ktorej by sme vniesli kúsok prírody medzi obydľia.

Majka Marčišáková

„Príroda je jediná kniha, ktorá na všetkých stránkach ponúka zaujímavý obsah, iba príroda koná veľké veci zadarmo.“

Vitajte medzi nami...

Verili by ste, že sa v minulom roku narodilo v našej obci až 26 detí? Je to tak a veľmi sa z toho tešíme. Preto sme tento rok začali s novou tradíciou - Uvítanie deti do života. Stretli sme s rodičmi a ich detičkami v kultúrnom dome a slávnostne im popriali do života kopec šťastia. Žiaci Základnej umeleckej školy v Sp. Hrhove si pre rodičov pripravili krásny program. Detičky tak získali pamätný list a malý darček, rodičia sa nám podpísali do kroniky, do ktorej sa kedysi podpisovali aj naši rodičia, keď sme sa narodili my. Niektoré staré tradície nie je na škodu oživovať, práve naopak, častejšie by sme si mali brať príklad od našich predkov. Veríme, že táto tradícia už v našej obci nikdy nezanikne.

Po ukončení víťania našich bábätiiek sme privítali aj našich nových obyvateľov. Tentoraz nie čerstvo narodených, ale čerstvo prisťahovaných. Pokladáme za veľmi dôležité, aby ľudia, ktorí si pre svoj budúci život vybrali práve našu obec, poznali predstaviteľov jednotlivých organizácií v obci ako aj poslancov, ktorí ich zastupujú v obecnom zastupiteľstve. Predstavili sa im riaditelia škôl a tí im priblížili fungovanie škôl ako aj aktivity, ktoré realizujú. Poslanci odprezentovali zariadenia ako denné centrum pre dôchodcov, fitko či kúpalisko. Nakoľko máme v našej obci aj šikovných pracovníkov obecnej firmy, poskytli sme novým obyvateľom aj informácie, čím všetkým sa firma zaoberá a aké služby im vieme poskytnúť.

Obe stretnutia boli výnimočné a plné pozitívnej energie. Ďakujeme všetkým, ktorí naše pozvanie prijali.

Zuzana Kučerová

Obec Spišský Hrhov a pilotná schéma participatívnej tvorby verejných politík

Obec Spišský Hrhov sa v lete 2017 pripojila do realizácie pilotnej schémy participatívnej tvorby verejných politík, ktorá je jedným z pilierov [národného projektu](#) Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) s názvom: Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politík. Pilotnú schému tvorí [12 pilotných projektov](#), testujúcich nové modely zapájania verejnosti do tvorby verejných politík na štyroch úrovniach verejnej správy:

- úroveň miestnej územnej samosprávy,
- úroveň regionálnej územnej samosprávy,
- mikroregionálna úroveň
- národná úroveň (štátna správa).

Pilotný projekt: Od Levoče po Spišský Hrad, politiky medziobecnej spolupráce

Cieľom projektu je vytvoriť také synergické prostredie v rámci klastra siedmich spriatených obcí na východe Slovenska, aby bolo možné v rámci tohto zoskupenia tvoriť verejné politiky na základe spoločného procesu za účasti obyvateľov týchto obcí. Obce si často nevedia s tvorbou sociálno-ekonomického rozvoja svojho rozvoja z dôvodu rôznych prekážok, ako nedostatok financií, či administratívnych kapacít. Z toho dôvodu vytvoríme priestor na spoluprácu s dôrazom na kultúrny rozvoj a zachovanie kultúrneho dedičstva, integráciu marginalizovaných, znevýhodnených a sociálne vylúčených osôb, zamestnanosť v rámci zapojených obcí. Na príprave Plánu komplexného sociálno-ekonomického rozvoja na úrovni klastra, alebo aj mikroregiónu je nevyhnutné pracovať najmä s obyvateľmi spolupracujúcich obcí a jednotlivými zložkami populácie tak, aby nastavený plán a jeho riešenia našli pochopenie a odozvu verejnosti. Zámerom je práve v spolupráci s obyvateľmi hľadať efektívne riešenia vyúsťujúce do spoločného plánu rozvoja obcí v našom mikroregióne.

Aktivity projektu budú pozostávať z súčasných strategických dokumentov a relevantných informačných zdrojov všetkých zúčastnených obcí. Potrebná bude realizácia auditu územia zúčastnených obcí a realizácia participatívnej tvorby plánu komplexného mikroregionálneho rozvoja. Počas realizácie projektu budeme organizovať verejné stretnutia s obyvateľmi obcí a mnohé iné aktivity. Všetky aktivity budú uskutočňované v spolupráci s našim hlavným partnerom Centrom antropologických výskumov.

Hlavné výstupy

- Plán komplexného klastrového/mikroregionálneho rozvoja
- Metodika tvorby plánu komplexného mikroregionálneho rozvoja a participácie občanov na klastrovej/mikroregionálnej úrovni
- Komplexná analýza územia, ekonomického, sociálneho a ľudského kapitálu zúčastnených obcí.

Kontaktné osoby:

- Obec Spišský Hrhov

PhDr. Vladimír Ledecký: spissky.hrhov@vmnet.sk,

053/4592 238

PaedDr. Michal Smetanka: michal.smetanka@gmail.com,

0918 672 660

- Centrum antropologických výskumov:

Judita Gogová: judita.gogova@gmail.com,

0903 641 731

Miroslav Pollák: miropollak123@gmail.com,

0905 436 959

Alexander Mušinka: alexander.musinka@gmail.com,

0905 436 538

Michal Smetanka

Zriadili sme „Požičovňu hračiek“ v Spišskom Hrhove

Požičovňa hračiek, alebo ako to mi voláme „Hračkovnica“, je výchovno-vzdelávacím priestorom, v rámci ktorého sa budujú a posilňujú vzájomné vzťahy medzi rómskymi a nerómskymi deťmi a celými rodinami. Táto nová „Hračkovnica“ je vybavené úplne novým nábytkom, množstvom kníh,

moderných hračiek a hier. Aktivitu, ktoré tu realizujeme, sa stali ihneď veľmi populárnymi ako medzi Rómami, tak aj medzi nerómskym obyvateľstvom v rámci obce a blízkeho okolia. Dobrovoľníci a učitelia poskytujú deťom viac ako len miesto na hranie: deti tu spoločne kreslia, hrajú športové hry, čítajú a navštevujú rôzne typy workshopov. Počas toho, ako sa ich deti zabávajú v „Hračkovnici“, ich rodičia môžu profitovať z rôznych druhov tréningov a rodičovskej podpory.

Ciele projektu:

Hlavný cieľom projektu je minimalizovať segregáciu rómskych detí v ranom veku a ich rodín, ako aj posilniť sociálnu súdržnosť prostredníctvom inkluzívnych aktivít zameraných na výchovu a starostlivosť v ranom detstve (ECEC). Cieľom projektu je tiež zlepšiť úspešnosť rómskych detí pri prechode do základných škôl.

Tento projekt podporuje aktívnu účasť rómskych a nerómskych komunít na službách výchovy a vzdelávania v ranom veku prostredníctvom budovania a rozvoja TOY knižníc /požičovní hračiek/ a medzigeneračného vzdelávania (IGL). Požičovne hračiek sú úspešným prístupom k prekonaniu segregácie, poskytujú prístup ku kvalitným neformálnym službám všeobecného vzdelávania a výchovy, ktoré zlepšujú prechod detí do inštitúcií formálneho vzdelávania a zlepšujú zručnosti a vedomosti rodičov. Projekt bude organizovať aktivity IGL v požičovniach hračiek. IGL aktivity zahŕňajú rôzne vekové skupiny, vrátane malých detí a seniorov, ktorí sa navzájom vzdelávajú a obohacujú. Predchádzajúci výskum preukázal, že takéto aktivity zmierňujú stereotypy a všetci zainteresovaní prejavujú hodnoty solidarity, úcty a akceptácie „iných“. Diskriminácia voči veľmi mladým a starším dospelým je spochybnená.

Peter Strážík

Ja a moje včielky

V septembri sa na škole otvoril nový krúžok – včelársky. Stretávame sa každý štvrtok po vyučovaní. Počas jesene a zimy sme sa učili o živote včiel, stavbe ich tela, o úľoch a živote v nich a o základoch práce na včelnici. Zhotovovali sme prvé rámičky z lipového dreva a neskôr zatavili na ne medzistienky. Pred Vianocami sme všetci dostali úplne nové ochranné kombinézy a rukavice. Okrem týchto vecí na oblečenie tiež jeden nový úľ, dymák, rozperák, metličku a drôtičky na rámičky.

Je nás spolu 12 detí z prvého stupňa. Počnúc od apríla chodievame na krátky čas k včielkam do parku.

V piatok sme boli tiež na včelárskom krúžku. Dali nám ochranné kombinézy a rukavice a išli sme sa pozrieť na včely. Videla som včeliu matku. Bola označená farebne na hrudi, a tak sme ju rýchle spoznali. Na plaste bolo veľa včiel. Robotníci pracovali, aby sme mali med. Lietali všade okolo nás a bála som sa, že ma pichnú, no našťastie sa nič nestalo. Takže bolo super!

Zuzka Krigovská, 2.B

Pedikúra
Starostlivosť o Vaše nohy
Klasická mokrá pedikúra

PRI HODINE ODPOČINKU SI UŽIJETE:

- relaxačný kúpeľ nôh
- komplexnú pedikúru nôh
- záverečnú masáž nôh

Objednávky
0915 238 005
Teším sa na Vašu návštevu.

Košická 13 /na poschodí/, 054 01 Levoča

Gym live Robbi
www.AMYFIT.sk

ENERGYGYM HRHOV
Jumping, Profesionálni tréneri, Skupinové cvičenie, Cvičenie s deťmi, Individuálne tréningy

OBEC SPIŠSKÝ HRHOV VÁS POZYVA NA
Kúpalisko Spišský Hrhov

Denná prevádzka:
Pondelok - Nedeľa v čase od 10.00 do 17.30
Vstupné: 2,50 € / 1 osoba
Pre držiteľov HRHOVSKEJ KARTY 1,50€ / 1 osoba

Hĺbka bazéna 150cm
Teplota vody 26°C

Permanentka na celú sezónu 26,00 €
Možnosť privátneho prenájmu kúpaliska v čase od 18.00 do 22.00!
Cena za prenájom 35,- € **Kontakt: 053/45 92 238**

K dispozícii sú Vám:
- ležátka
- športové potreby
- rýchle občerstvenie
- chladené nápoje

Odľahčíte si a zabudíte sa u nás. Tešíme sa na Vás!

